Tarixi görüşün şəkli

Deyirlər, insanlar kimi şəhərlərin də taleyi olur. Kimlərsə şəhəri ərsəyə gətirir, ona şan-şöhrət bəxş edir. Taleyi doğru yol tutan şəhərlərdən biri də Sumqayıtdır.

XX əsrin 40-cı illərində yaradılan Sumqayıt "Gənclər şəhəri" adını almışdır. Məhz 70-ci illərdən başlayaraq Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qayğısı nəticəsində bu şəhər təkcə respublikamızda deyil, dünya miqyasında tanınan yaşayış və sənaye mərkəzinə çevrildi. Tikilən yeni zavodlarda, yaradılan müəssisələrdə on minlərlə insan işləyirdi. Həyatını bu şəhərə bağlayanlar "sumqayıtlı" pasportuna da yiyələnirdilər. Həmin dövrdə ikinci bir şəhər tapılmaz ki, Sumqayıt kimi inkişaf etsin və boz çölləri yaşayış binaları bəzəsin.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev həmin dövrdə tez-tez Sumqayıta gələr, burada aparılan quruculuq işləri, mədəniyyət ocaqlarının inşası ilə maraqlanar, ictimaiyyət nümayəndələrini dinləyər, onlara öz dəyərli tövsiyələrini verərdi.

Ümummilli Lider bu şəhərdə tikinti, quruculuq işlərini necə yüksək dəyərləndirirdisə, mədəniyyət, istirahət guşələrinə də o cür diqqətlə yanaşardı. Sumqayıtın mədəniyyət müəssisələrinin fəaliyyətinə əhəmiyyət verən Ulu Öndər öz görüşlərində yenicə yaradılan şəhərdə mənəviyyat məsələlərinin yüksəldilməsinin, adət-ənənələrimizin qorunmasının vacibliyini əhaliyə tövsiyə edərdi.

Həmin dövrdə inşa edilən bir çox mədəniyyət saraylarından biri də H.Ərəblinski adına Sumqayıt Dövlət Musiqili Dram Teatrının binasıdır. 1969-cu ildən fəaliyyətə başlayan teatrın səhnəsində təkcə Azərbaycan deyil, dünya mütəfəkkirlərinin də əsərləri tamaşaya qoyulardı. Şəhərə səfərə gələn Ulu Öndər aktyor heyətinə yerli yazıçıların əsərlərini tamaşaya qoymağı təklif edərdi. Heydər Əliyev vaxt tapan kimi məşqlərə baxmağa da gələrdi. Bu, teatrın aktyorlarına daha yüksək yaradıcılıq üçün stimul verərdi.

1981-ci ildə tamaşaya qoyulan əsərlərdən biri də Nəriman Həsənzadənin "Bütün Şərq bilsin" dramı idi. Vətənpərvərlik, yenilik, sabaha inam ideyaları ilə köklənmiş bu tamaşanın premyerasında Ümummilli Lider Heydər Əliyev də iştirak edirdi. Tamaşa sona çatdıqdan sonra səhnəyə qalxan Heydər Əliyev üzünü zala tutub dedi: "Baxın, bizim necə gözəl əsərlərimiz var. Belə əsərlərdən çox yazılmalı və tamaşaya qoyulmalıdır. Təkcə Şərq deyil, bütün dünya Azərbaycan mədəniyyətinin nəyə qadir olduğunu görməlidir. Biz azərbaycanlılar buna qadirik və bunu edəcəyik".

Həmin tamaşadan sonra Heydər Əliyev mədəniyyət ocağının tam şəkildə Hüseyn Ərəblinski adına Sumqayıt Musiqili Dram Teatrına (hazırda Sumqayıt Dövlət Dram Teatrı adlanır) verilməsini təklif etdi. Lakin Ulu Öndərin bu tapşırığı bir müddət yerinə yetirilməmiş qaldı. 2003-cü ildə Sumqayıta səfər edən Ümummilli Lider neçə illər öncə irəli sürdüyü təklifi reallaşdırdı. Həmin ildən teatrın binası tam şəkildə kollektivin ixtiyarına verildi.

Xatırladaq ki, teatrın binasının təməlini qoyanlardan biri də Heydər Əliyev olub. Sumqayıtın şəhər kimi formalaşmasında, təşəkkülündə Ümummilli Liderin əvəzsiz xidmətləri olmuşdur.

Sumqayıt Dövlət Musiqili Dram Teatrı səhnəsindən onlarca sənətkar pərvazlanmış, teatr məktəbinin korifeylərinə çevrilmişlər. Muxtar Dadaşov, Barat Şəkinskaya, Afaq Bəşirqızı, Valeh Kərimov və digərləri bu mədəniyyət ocağının yetirmələridir.

Vidadi MƏMMƏDOV,
Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının direktor əvəzi, Əməkdar artist

Azərbaycan.- 2022.-26 iyun.- S.15.